

2018-жылдын 1-январынан тартып 2025-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” коомдук бирикмесине бөлүнгөн бюджеттик каражаттардын пайдаланылышына жүргүзүлгөн шайкештик аудити жөнүндө отчет

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2026-жылга карата аудитордук иш планына ылайык, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2026-жылдын 21-январындагы № 09-1/39, 2026-жылдын 2-февралындагы № 09-1/89, 2026-жылдын 4-мартындагы № 09-1/195, 2026-жылдын 1-апрелиндеги №09-1/294 буйруктарынын негизинде 2018-жылдын 1-январынан тартып 2025-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” коомдук бирикмесине бөлүнгөн бюджеттик каражаттардын пайдаланылышына шайкештик аудити Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын аудитору П.С. Батировдун, 2026-жылдын 20-апрелинен тартып аудитор З.А. Сатаевдин жетекчилигинде, мамлекеттик инспектор А.С. Ниязалиев тарабынан жүргүзүлгөн.

Жооптуу тарап жана аудит субъектиси

Ушул аудитке карата жооптуу тарап жана аудит субъектиси болуп “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” коомдук бирикмеси эсептелет.

Жетекчиликтин жоопкерчилиги

“Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” Коомдук бирикмеси (мындан ары - КАДК) жетекчилиги бюджеттик жана атайын каражаттардын тескелишине жана мыйзам чегинде ыйгарым укуктарын жүзөгө ашырууга жоопкерчиликтүү.

Аудит субъектисинин каржылоону бөлүштүрүүчүлөр боюнча жооптуу кызматкерлери:

- биринчи кол коюу укугу менен, КАДКнын төрагасы кызматында Ташбаев Марат Абдыкалиевич 2016-жылдын 18-июлунан 2022-жылдын 30-июнуна чейин, Жапаров Канат Рахатбекович КАДКнын XX съездинин 2022-жылдын 30-июнундагы № 3 токтому менен 6 жылга шайланып, бүгүнкү күндө иштеп жатат;

- КАДКнын төрагасынын 2021-жылдын 14-июнундагы № 28 буйругу боюнча, КАДКнын Финансы экономикалык бөлүмүнүн башчысы-башкы бухгалтер кызматына экинчи кол коюу укугу менен Усупова Жыпара Качкынбаевна дайындалып, бүгүнкү күндө иштеп жатат.

“Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына ылайык, аудиттин жүрүшүндө колдонууга көрсөтүлгөн маалыматтардын толуктугуна, объективдүүлүгүнө жана ишенимдүүлүгүнө мекеменин директору, башкы эсепчиси жана тиешелүү жоопкерчиликтеги кызматкерлери жооптуу. Ошондуктан мамлекеттик инспектор аудитке камтылган мезгилдеги финансылык жана бухгалтердик отчеттордогу катачылыктарды жана дал келбөөчүлүктөр, бухгалтердик жана финансылык отчеттуулукту түзүүгө жооптуу болгон адистер тарабынан

кетирилген кемчилдиктерди андабай калуу тобокелчилик укугун өзүнө калтырат.

Аудитордун (мамлекеттик инспектордун) милдети

Мекеменин ишмердиги боюнча мыйзамдардын талаптарына (*аудиттин критерийлерине*) ылайык келүүсү боюнча өз алдынча жыйынтыкка келүү. Аудит чыгарган жыйынтыктарды тастыктоочу жетишээрлик жана тийиштүү далилдерди алуу процедураларын аткарууну камтыйт.

Жүргүзүлгөн аудиттик процедуралар, шайкештик аудитин жүргүзүүнүн алкагында алынууга жана чогултулган аудитордук далилдер, аудитордук отчетто жыйынтык чыгаруу үчүн негиз болууга шарт.

Аудиттин предмети

Аудиттин предмети болуп, КАДКнын республикалык бюджеттин эсебинен каржылануучу мекеме/ишканалары жана жана иш-чаралары саналат.

Иштеп жаткан, көрүү жана угуу жагынан майыптарды колдоо жана коргоо максатында, ошондой эле “Кыргыз дүлөйлөр жана азиздер коомунун” өндүрүштүк ишканаларында түзүлгөн көйгөйлөрдөн келип чыккан оор каржылык-экономикалык абалына байланыштуу, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2000-жылдын 27-августунда ПЖ № 243 “Сокурлардын жана дүлөйлөрдүн Кыргыз коомунун өндүрүштүк ишканаларын мамлекеттик колдоо жөнүндө” Жарлыгы кабыл алынган, анда төмөнкүлөр белгиленген: *“Кыргыз Республикасынын Өкмөтү 2000-жылдан тартып жыл сайын көзү азиздердин жана дүлөйлөрдүн Кыргыз коомунун өндүрүштүк ишканалары үчүн республикалык бюджеттин чыгашалуу бөлүгүндө төмөнкүлөр боюнча өз ара эсептешүү үчүн ассигнованиелерди карасын:*

- *Кыргыз Республикасынын Салык кодексинде бошотуу каралбаган салыктар жана жыйымдар боюнча;*

- *Кыргыз Республикасынын Социалдык фонду аркылуу “иштеп жаткан, көрүү жана угуу жагынан майыптарга төлөмдөр” деген чыгым беренеси боюнча Кыргыз Республикасынын Социалдык фондуна чегерүүлөр боюнча”.*

Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коомунун адистештирилген китепканасын кармоо жана аны атайын адабияттар менен камсыз кылуу, көрүүсү жана угуусу боюнча мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн тифлотехника жана сурдотехника сатып алуу максатында каржылоо Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1995-жылдын 24-ноябрындагы № 511 токтомуна ылайык жүргүзүлгөн, ал эми бул токтом Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 14-январындагы № 9 токтомуна ылайык күчүн жоготкон.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 16-декабрындагы № 683 “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коомунун көрүүсү жана угуусу боюнча мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарын мамлекеттик колдоо чаралары жөнүндө” токтому менен ОО “КОС жана КОГ” уюмунун көрүүсү жана угуусу боюнча мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарын мамлекеттик колдоонун артыкчылыктуу багыттары аныкталган, анын ичинде республикалык бюджеттен адистештирилген китепкананы ишин каржылоого жана аны атайын адабияттар

менен камсыз кылууга, ошондой эле тифлотехника жана сурдотехника сатып алууга каржылоо каралган.

Жогоруда көрсөтүлгөн мезгил аралыгында жүргүзүлгөн аудиттин көлөмүндөгү критерийлери жана суроолор аудиттин программасында көрсөтүлгөн (форма №1 Аудит объектисин болжолдуу изилдөө, форма №7 “Ченемдик-укуктук актыларына шайкештик эместиктин тобокелдиги”) ченемдик-укуктук актыларга ылайык келиши.

Ишти аткарууда колдонулган аудиттин стандарттары

Аудит INTOSAI аудитинин негизги принциптерине жана Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2021-жылдын 29-мартындагы №01-26/56 токтому менен бекитилген Шайкештик аудити боюнча колдонмого ылайык жүргүзүлдү.

Этикалык талаптарга ылайык келүү

Аудиттин эл аралык стандарттары этикалык нормаларды сактоону, ошондой эле, аудиттин предмети анын бардык олуттуу аспекттеринде мыйзамдык жана жөнгө салуучу ченемдерге дал келүүсүнө негизделген ишенимге келүү үчүн аудитти жүргүзүүнү жана мерчемдөөнү талап кылат.

Аткарылган иштерди кыскача баяндоо

Аудитте, мекеменин ишмердүүлүгүн башкаруучу жана жөнгө салуучу ченемдик-укуктук актылары, бюджеттик, кошумча төлөмдөрдүн жана атайын каражаттар кирешелердин толук түшүшү, мекеменин бюджеттик жана атайын каражаттарынын кирешелеринин жана чыгымдарынын сметалары, кассалык, казыналык жана банктык операцияларынын документтери, материалдык баалуулуктарды сатып алуу жана иш аткарууларга байланыштуу түзүлгөн келишимдер, контракттар жана макулдашуулар, бухгалтердик, финансылык, статистикалык жана башка отчеттуулуктар колдонулат.

Ушул аудиттин чектелүү мөөнөтүнө байланыштуу, маселелер көлөмү, мүнөзү жана контексти боюнча олуттуулугун аныктоонун негизинде тандалып алынды.

Аудиттин жүрүшүндө, алынган тастыктама маалымат анализдердин туура берилишине жооптуу болуп Бирикменин жетекчилиги, башкы эсепчиси, бөлүм башчылары жана материалдарды даярдаган адистер эсептелет.

Мамлекеттик инспектор аудитке камтылган мезгилдеги каржылык жана бухгалтердик отчеттордогу катачылыктарды жана дал келбөөчүлүктөрдү андабай калуу тобокелчиликти укугун өзүнө калтырат.

Аудит субъектиси боюнча кыскача мүнөздөмө

Жалпы маалымат катары: Кыргызстанда биринчи жолу көзү азиздер коомунун съезди 1937-жылдын 23-25-ноябрында өткөрүлүп, Устав кабыл алынган. Ошондой эле, 1940-жылдын ноябрь айында кулак угуусу оор/дүлөйлөр коомунун съезди өткөрүлгөн.

Ал эми, көзү азиздердин 1955-жылдын 18-майындагы 2-Пленумунда кулак угуусу оор/дүлөйлөр менен биригишүү чечими кабыл алынган. Ошентип 1958-жылдын октябрь айындагы жалпы VI съездде биригишкен.

Азыркы толук аталышы - “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” коомдук бирикмеси, уюштуруу-укуктук формасы - коомдук бирикме, менчик формасы - жеке менчик, мамлекеттин үлүшү жок. Алгачкы катталган датасы - 06.06.1995-жыл, юридикалык жакты кайра каттоо жөнүндө күбөлүк 05.09.2016-жыл, ЖСН 00606199710113.

Устав боюнча “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” (КАДК) көрүүсү жана угуусу боюнча майып жарандардын республикалык ыктыярдуу коомдук бирикмеси (уюму) болуп эсептелет жана Кыргыз Республикасынын Конституциясына, мыйзамдарына жана коомдун ушул Уставына ылайык өз алдынча башкаруунун негизинде аракеттенет (1-берене).

КАДК уюштуруу-укуктук таризи – коомдук бирикме.

Шайланма органдары:

- КАДКнын Төрагасы (төрайымы);
- Борбордук башкарманын коллегиясы;
- Курултай жогорку башкаруу органы болуп саналат.

КАДКнын уставына ылайык башкаруу органы - Борбордук башкармасы, КАДКнын негизи баштапкы уюмдары, ошондой эле юридикалык жак болуп эсептелбеген областтык (областтар аралык) уюмдары болуп саналат, алар юридикалык жак болуп эсептелбейт.

КАДКнын карамагында чарбалык эсептин негизинде өндүрүштүк, коммерциялык же болбосо соода ишмердүүлүгүн жүргүзүү боюнча ыйгарым укуктарга ээ төмөнкү жоопкерчилиги чектелген коомдор (ЖЧК) жана мекемелер аракеттенишет:

1. “Бишкек окуу-өндүрүштүк ишканасы №1” ЖЧКсы (Бишкек ш.);
2. “Бишкек окуу-өндүрүштүк ишканасы №3” ЖЧКсы (Бишкек ш.);
3. “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” коомдук бирикмесинин “Карек” ЖЧКсы (Бишкек ш.);
4. “Садовское окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Чүй областынын Москва району);
5. “Кант окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Кант ш.);
6. “Токмок окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Токмок ш.);
7. “Жалал-Абад окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Жалал-Абад ш.);
8. “Ош окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Ош ш.);
9. “Дыйкан” Түштүк окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Ош ш.);
10. “Каракол окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Каракол ш.);
11. “Орбита” эс алуу пансионаты (Ысык-Көл району, Бостери айылы);
12. “Медикос медициналык борбору” (Бишкек ш.).

Мындан тышкары, КАДКга дайыма республикалык бюджеттен (Борбордук казыналык аркылуу) максаттуу түрдө каржыланып келе жаткан мекемелери жана иш чаралары:

1. КАДКнын адистештирилген китепканасынын баардык чыгымдарын толук каржылоого жана аны атайын адабияттар менен камсыз кылууга;

2. Көрүү жана угуу жагынан майыптар үчүн тифлоприборлорду жана сурдотехникалык каражаттарды жыл сайын сатып алууга;

3. КАДКнын чарбалык эсептин негизинде өндүрүштүк, коммерциялык ишмердик жүргүзүүчү мекеме/ишканаларынын өз ара кошумча наркка салык (КНС) боюнча чегерүүлөрүн толук бюджеттин эсебинен компенсациялоо, бул боюнча Кыргыз Республикасынын Салык кодексинде бошотуу каралбаган болсо;

4. Ошондой эле чарбалык эсептин негизинде өндүрүштүк, коммерциялык ишмердик жүргүзүүчү мекеме/ишканаларында эмгектенүүчү Кыргыз Республикасынын Социалдык фонду аркылуу “иштеп жаткан, көрүү жана угуу жагынан майыптарга төлөмдөр” чыгымдар беренеси менен Социалдык фондуна чегерүүлөр боюнча.

**Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы тарабынан мурда
жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыктары боюнча жазма буйрук/
сунуштамаларынын аткарылышы**

Мурунку аудит, 2007-жылдын 1-январынан 2016-жылдын 1-январына чейинки мезгил аралыгына бюджеттен бөлүнгөн акча каражаттардын пайдаланылышы, ошондой эле 2007-жылдан 2016-жылга чейинки мезгилде Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин дарегине кайрылган майыптар тобунун даттанууларында көрсөтүлгөн маселелер боюнча (15.05.2017-жылдагы № 12-10473/17) Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүнүшү тарабынан жүргүзүлгөн.

Ошондой эле, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2018-жылга аудитордук иш планынын, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2018-жылдын 1-мартындагы № 10-2/56 буйругунун, “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” коомдук бирикмесинин мүчөлөрүнүн 2018-жылдын 11-январындагы кайрылуусунун негизинде жана мүчөлөр тобунун 2018-жылдын 2-апрелиндеги № 01-17/23 арызы боюнча Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы тарабынан аудит жүргүзүлгөн.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүнүшүнүн, 2017-жылдын 30-июнундагы КАДК тарабынан бюджеттик каражаттарды пайдаланылышына жүргүзүлгөн аудит актысында, республикалык бюджеттен кошумча нарк салыктардын (мындан ары – КНС) ордун толтурууга жана Кыргыз Республикасынын Социалдык фондуна (мындан ары – Социалдык фонд) чегерүүлөр Кыргыз Республикасынын Президентинин 2000-жылдын 27-августундагы ПЖ № 243 Жарлыгынын 1-пунктунун талабына туура келбейт, анткени, КАДКнын Борбордук башкармасы өндүрүштүк ишкана болуп саналбайт деп көрсөтүлгөн. Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүнүшү тарабынан КАДКнын дарегине 2017-жылдын 3-мартындагы № 01-7/72 жазма буйругу жөнөтүлгөн, анда ага

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги (мындан ары – Финансы министрлиги) менен биргеликте 24 098,3 миң сом өлчөмүндөгү КНС чегерүүгө жана Социалдык фондго төгүмдөрдүн ордун толтурууга негизсиз алынган каражаттардын ордун толтурууга чаралар көрүлүүсү белгиленген.

Жогоруда аталган маселе боюнча КАДКнын түшүндүрүүлөрү боюнча, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине 2017-жылдын 10-мартындагы № 74 кат жана Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүнүшүнө жооп кат жөнөтүлгөн. Финансы министрлиги тарабынан КАДКнын суроо-талаптарына жооп берилген эмес, ошол эле учурда ушул катта кандайдыр бир талап кылган маселелер боюнча түшүндүрмө көрсөтүлгөн эмес.

Аныкталды: КАДКнын Башкармалыгы Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы тарабынан мурда жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыктары боюнча жазма буйрук, сунуштамаларынын аткарылышы боюнча канааттандыралык маалымат берген жок. КАДКнын башкармалыгы, ошондой эле жооптуу адистери толук алмашкан. Ал эми, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 3-мартындагы № 120 “Кыргыз Республикасында иш кагаздарын жүргүзүү боюнча типтүү нускама жөнүндө” токтомун аткаруу үчүн, Кыргыз Республикасынын мекемелеринде жана уюмдарында иш кагаздарын жүргүзүүнү уюштурууну өркүндөтүү жана заманбап маалыматтык технологияларды пайдалануу менен документ жүгүртүүнү камсыз кылуу максатында, “Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 10 жана 17-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасында иш кагаздарын жүргүзүү боюнча типтүү нускама бекитилген. Бул, министрликтер, мамлекеттик комитеттер, администрациялык ведомстволор, жергиликтүү мамлекеттик администрациялар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары (макулдашуу боюнча), мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар жана мекемелерге тиешелүү. Ал эми башка мекеме/уюмдар, коомдор өздөрү тиешелүү нускамаларын иштеп чыгып бекитүүсү жана колдонуусу сунушталган.

Ал эми, КАДКнын 2019-жылдын 3-апрелиндеги №104 кайрылуу катына Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы 2019-жылдын 22-апрелиндеги №01-15/889 жообу менен КАДКнын маалыматтары толук кабыл алынып, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын жазма буйругу толук аткарылгандыгын билдирген.

Корутунду: КАДКнын Башкармалыгы, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы тарабынан мурда жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыктары боюнча жазма буйрук, сунуштамаларынын аткарылгандыгын белгилейт.

Республикалык бюджеттин эсебинен бөлүнгөн каражаттардын пайдаланылышы жөнүндө

I. КАДКнын алдындагы Бишкектеги азиздер жана дүлөйлөр үчүн адистештирилген республикалык китепкана - көрүүсү жана угуусу начар

адамдар үчүн маалыматка жетүүнү камсыз кылган негизги жалгыз мекеме (мындан ары – Китепкана).

Китепкана 1970-жылы түзүлгөн. Китепкананын Жобосу КАДКнын Борбордук Башкармалыгынын коллегиясынын 2023-жылдын 23-мартында № 6-2 токтому менен бекитилген.

Брайль шрифтиндеги китептерди, аудио китептерди жана ирилештирилген басылмаларды, ошондой эле адистештирилген техниканы (аудио аппаратураны) сунуштайт. Азыркы мезгилде китепкананын жалпы фонду 35743 бирдикти түзөт. Анын ичинен:

- көзү азиздер үчүн Брайл-арибиндеги китептер 10546 бирдикте;
- Үн коштолгон аудио-китептер 9243 бирдикте;
- дисктеги электрондук китептер 9238 бирдик;
- видеофильмдер 372 бирдикте;
- жөнөкөй ариптеги китептер – 6344 бирдик.

КАДКнын жетекчилиги тарабынан Китепкананын Уставы же болбосо Жобосу иштелип чыгып тийиштүү түрдө юридикалык тарап катары каттоого алынган эмес. Бирок, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан Китепкананын жыл сайын штаттык бирдиктери, чыгымдар сметасы бекитилип, баардык чыгымдары толук республикалык бюджеттин эсебинен каржыланып келет.

Республикалык бюджеттен (Борбордук казыналык аркылуу) Китепкананын бардык чыгымдарын каржылоо жана атайын адабияттар жана жабдыктар менен камсыз кылууга 2018-2025-жылдарга жалпы бөлүнгөн каражаттар **103 843,2** миң сомду түзгөн, анын ичинен жылдар боюнча алсак:

(миң сом)

жылдар	смета боюнча	каржылоо	кассалык чыгым
2018	11 692,6	11 692,6	11 692,6
2019	11 692,6	11 692,6	11 692,6
2020	9 488,7	9 488,7	9 488,7
2021	12 032,0	12 032,0	12 032,0
2022	13 749,0	13 749,0	13 749,0
2023	14 963,0	14 963,0	14 963,0
2024	14 963,0	14 963,0	14 963,0
2025	15 262,3	15 262,3	15 262,3
Жалпы	103 843,2	103 843,2	103 843,2

Ал эми, жыл сайын сметада жалпы каралган каражаттардын чыгашалар көлөмүн беренелери боюнча пайыздык катышын талдоодо төмөнкүдөй көрсөткүчтөр аныкталды:

беренелер	2018	2022	2025
2111- эмгек акыга	11,7%	25,4%	26,2%
2121- Социалдык фонд	2,0%	4,5%	4,5%
2212-ком.кыз.(байланыш/ж.б.)	1,0%	0,8%	0,7%
2215-башка товарларды сатып алуулар	85,3%	69,4	68,6%

Китепкананын жалпы сметасында жыл сайын 22154900 “Башка кызматтарга төлөөгө байланыштуу башка чыгымдар” беренесине ири суммада каражат каралып, жалпы чыгымдардын 70-85 % түзгөн. Бирок, иш жүзүндө бул берене боюнча КАДКнын көзү азиздер жана тубаса дүлөйлөр боюнча майып группасы бар мүчөлөрүнө керектүү аппараттарды (угуу аппараты, сүйлөөчү медициналык тифлотермометр, сүйлөөчү тактилдик сааттар, Брайль боюнча тифлонард, термометрлер, үн синтезатору бар сааттар, тифло-смарт сааттар, сүйлөөчү тифлотонометр, ультраүндүү таяк, атайын сурдо-смартфондор, тифлоплеерлер, тифло-смарт билериктер, жип өткөргүчтөр (ниткодеватель), ж.б.у.с.) сатып алууга жумшалган.

Китепкана 1957-жылы курулган (Бишкек шаарынын Биринчи май районунун Кекол көчөсү № 5-5А даргинде) эски эки кабаттуу турак үйдүн жер төлөсүндө (подвалында) жайгашкан. Китепкананын жайгашкан имараты, азыркы абалы, шарты эч кандай стандарттардын талаптарына жооп бербейт. Жалпы аянты 213,3 чарчы метр, подвалдын бийиктиги 2,25 метр, полдору цемент. Атайын аба тазалоочу/желдетүү тутумдары жок, кышында суук, жайында ысык болгондуктан китеп окуу эмес жөнөкөй дем алуу татаал. Жалпы штаттагы 15 кызматкер (көзү азиздер жана тубаса дүлөйлөр боюнча майып группасы бар) ушундай оор шартта иштеп келишет.

Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана жаштар саясаты министрлиги тарабынан иштелип чыккан “Кыргыз Республикасынын жалпы элдик (жалпыга жеткиликтүү) китепканалар тармагынын моделдик СТАНДАРТЫ” бар. Бул стандарт: Кыргыз Республикасынын Конституциясына, “Китепкана иши жөнүндө”, “Милдеттүү нуска жөнүндө”, “Маданият жөнүндө” Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, ошондой эле коомдук китепканаларды өнүктүрүүнүн дүйнөлүк стандарттарын, ИФЛАнын, ЮНЕСКОнун ж. б. сунуштарын эске алуу менен иштелип чыккан жана стандарт Кыргыз Республикасынын аймагында коомдук (жалпыга жеткиликтүү) китепканалардын тармагын түзүүнүн жана жайгаштыруунун принциптерин аныктайт (*Мындан башка ченемдик-укуктук актыларда китепканалар боюнча маалыматтар жок*).

Жалпы Китепкана боюнча 2018-2025-жылдарга 2111-берене “Эмгек акы” боюнча 21 265,8 миң сом каржыланган, кассалык чыгымдар болсо 20 094,8 миң

сомду түзгөн. Жалпы 2018-2024-жылдарга же 2024-жылдын 31-декабрына карата ашыкча каржыланган жалпы өздөштүрүлбөй калган сумма 358,6 миң сомду түзгөн (республикалык бюджетке 24.01.2025-ж. төлөм тапшырыгы № 668 менен кайтарылган).

II. Көрүү жана угуу жагынан майыптар үчүн тифлоприборлорду жана сурдотехникалык каражаттарды жыл сайын сатып алуулар

1. Аныкталды/корутунду: Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коомунун адистештирилген китепканасын кармоо жана аны атайын адабияттар менен камсыз кылуу, көрүүсү жана угуусу боюнча мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн тифлотехника жана сурдотехника сатып алуу максатында каржылоо Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1995-жылдын 24-ноябрындагы № 511 токтомуна ылайык жүргүзүлүп келген, ал эми бул токтом Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 14-январындагы № 9 токтомуна ылайык күчүн жоготкон.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 16-декабрындагы № 683 “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коомунун көрүүсү жана угуусу боюнча мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарын мамлекеттик колдоо чаралары жөнүндө” токтому менен ОО “КОС и КОГ” уюмунун көрүүсү жана угуусу боюнча мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарын мамлекеттик колдоонун артыкчылыктуу багыттары аныкталган, анын ичинде республикалык бюджеттен адистештирилген китепкананы кармоого жана аны атайын адабияттар менен камсыз кылууга, ошондой эле тифлотехника жана сурдотехника сатып алууга каржылоо каралган.

Аудитке камтылган мезгилде 2018-2025-жылдары, жалпы республикалык бюджеттен бул берене 22154900 “Башка кызматтарга төлөөгө байланыштуу башка чыгымдар” боюнча **78 084,0** миң сом каралып, тифло-сурдо сатып алууга кассалык чыгымдар 78 083,9 миң сом сарпталган, иш жүзүндө **77 839,0** миң сомдук тифло-сурдо каражаттары сатып алынган. Төмөнкү таблицада алынган тифло-сурдо каражаттары боюнча толук маалымат келтирилет:

(миң сом)

<i>№№</i>	<i>аталышы</i>	<i>саны даана</i>	<i>суммасы</i>
1	угуу аппараттары 4918 сомдон	1047	5 147,8
2	сүйлөөчү медициналык тифлотермометр	2500	3 450,0
3	сүйлөөчү тактилдик сааттар 994 сом	6300	6 260,5
4	Брайль боюнча тифлонарды	18	45,0
5	мүмкүнчүлүгү чектелгендер үчүн термометрлер	3000	3 690,0
6	термометри жана үн синтезатору бар сааттар	1000	280,0
7	тифло-смарт сааттар	700	1 050,0
8	ультраүндүү таяк	1	20,0
9	түс аныктагыч (индикатор)	1	17,0
10	сүйлөөчү тифлотонометр	2801	6 198,4
11	атайын колонка	1	27,0

12	атайын фотоаппарат	1	106,7
13	атайын сурдо-смартфондор (8248 сом)	4254	35 085,6
14	тифло-смарт билериктер	2000	2 150,0
15	атайын басма түзмөктөр	6	224,3
16	атайын компьютерлер	20	1 321,3
17	мүмкүнч/ чектелген адам үчүн атайын түзмөктөр	16	464,3
18	атайын таяктар	3000	2 000,0
19	тифлоплеерлер	500	5 500,0
20	проекциялык экрандар	2	196,7
21	жип өткөргүчтөр (ниткодеватель)	5000	179,8
22	планшет	1	10,5
23	струйный принтер	1	17,6
24	глюкометрлер –даана 2039 сом	2156	4 396,5
	Жалпы сумма:		77 839,0

Ушул аудиттин жүрүшүндө, КАДКнын бухгалтердик эсеби боюнча 2025-жылдын 31-декабрына карата жылдын жыйынтыгы боюнча Комиссия тарабынан негизги каражаттар жана башка каражаттарга жүргүзүлгөн инвентаризациянын жыйынтыгы боюнча тифло-сурдо каражаттардын калган калдыгы келтирилет:

№	Аталышы	Ченем бирдик	31.12.2025ж. карата саны
1	Брайл кагазы	кг	1152
2	Чоң Брайл кагазы	таңгак	37
3	Вибротон	даана	21
4	Сүйлөөчү тонометр	даана	1
5	Грифель	даана	53
6	Жип өткөргүчтөр (ниткодеватели)	даана	1143
7	Угуу аппараты	даана	146
8	Смартбраслет	даана	2
9	Смартфон “Редми”	даана	435
10	Термометр инфратүстүү	даана	5
11	Тифлонарда	даана	6
12	атайын таяктар Трости	даана	1208
13	сүйлөөчү сааттар	даана	12
14	Тактильдик кол сааттар	даана	3

Тифло-сурдо каражаттарды сатып алуу жана Коомдун мүчөлөрүнө таркатуу/колдонуу боюнча бардык документтер, анын ичинде: келишимдер, коммерциялык сунуштар, эсеп-фактуралары, атайын бөлүштүрүү комиссиясынын чечимдери, иш кагаздары таркатуу боюнча ведомосттор жана коштомо кагаздар, КАДКнын социалдык бөлүмүндө жана бухгалтериясында сакталат.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 16-декабрындагы № 683 “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коомунун көрүүсү жана угуусу боюнча майыптыгы бар адамдарды мамлекеттик колдоо чаралары жөнүндө” токтомуна ылайык:

Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коомуна мамлекеттик колдоону камсыз кылуу максатында, “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети токтом кылат:

4. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги:

- Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коомуна көрүүсү жана угуусу боюнча майыптыгы бар адамдар үчүн тифлоприборлорду жана сурдотехникаларды сатып алууга жыл сайын кезектеги бюджеттик жылга республикалык бюджеттен каражаттарды карасын;

- Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги менен биргеликте:

- Кыргыз Республикасынын окуу жайларында сурдоктормочуларды даярдоо жана кайра даярдоо үчүн зарыл болгон каражаттарды тапсын;

- жыл сайын кезектеги бюджеттик жылга республикалык бюджеттен Брайл ариби менен терилген окуу китептерин жана башка адабияттарды басып чыгарууга 5 млн. сомдон кем эмес каражаттарды карасын.

Бирок, КАДК тарабынан тифлоприборлорду, сурдотехниканы сатып алууда Кыргыз Республикасынын 2022-жылдын 14-апрелиндеги № 27 “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары толук аткарылган эмес (мындан ары-Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө Мыйзам).

Ал эми, Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамында так көрсөтүлгөн:

1-берене. Ушул Мыйзамдын колдонуу чөйрөсү, максаттары жана принциптери

2. Ушул Мыйзамдын максаты сатып алуучу уюмдардын ишинин иштешин камсыз кылууга байланышкан мамилелерди жөнгө салуу аркылуу мамлекеттик ресурстарды натыйжалуу жана үнөмдүү пайдалануу болуп саналат.

3. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик сатып алууларын ишке ашыруу төмөнкү принциптерге негизделет:

1) мамлекеттик сатып алуулардын бирдиктүү тутумун түзүү жана ага коомчулуктун ишенимин калыптандыруу аркылуу мамлекеттик сатып алуулар процессин оптималдаштыруу;

2) мамлекеттик сатып алуулардын катышуучуларынын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын сактоо;

3) мамлекеттик сатып алууларды, жүзөгө ашырууда ачыктык, калыстык, айкындуулук жана ачык-айрымдуулук;

Мындан тышкары, 2-берене. б. 4. мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө ушул Мыйзамды колдонуунун зарылдыгына түздөн-түз көрсөтмөнү камтыйт:

4. Ушул Мыйзам төмөнкүдөй сатып алууларды жөнгө салбайт:

б) Брайлдын рельефтик-чекиттик шрифти менен басылып чыккан окуу китептерин жана окуу куралдарын, ошондой эле ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү балдар билим алган атайын же адистештирилген билим берүү уюмдары үчүн атайын окуу китептерин жана окуу куралдарын кошпогондо, жалпы билим берүүчү уюмдар үчүн окуу китептерин даярдоого байланышкан сатып алууларды. Мындай сатып алууларды уюштуруунун жана жүргүзүүнүн тартиби Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.

Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинети тарабынан КАДК үчүн алар республикалык бюджеттен акча каражаттарын пайдаланууда сатып алууларды жүргүзүүнүн башка тартиби аныкталбагандыктан, КАДК сатып алууларды Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптарына так ылайык жүргүзүүсү зарыл.

Корутунду:

1. КАДК тарабынан жылдар боюнча тифлоприборлорду, сурдотехниканы алдын-ала сатып алуу прогноз-пландары так, толук түзүлбөйт.

2. 2018-2025-жылдары тифлоприборлорду, сурдотехниканы сатып алууда мамлекеттик ресурстарды натыйжалуу жана үнөмдүү пайдаланууда Кыргыз Республикасынын тийиштүү мезгилдеги мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө мыйзамынын талаптары сакталган эмес.

Сунуштама:

“Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” коомдук бирикмесине:

1. КАДК республикалык бюджеттен бөлүнгөн каражаттардын эсебинен товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууда, 2022-жылдын 14-апрелиндеги № 27 “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарын жетекчиликке алсын;

2. Республикалык бюджеттен бөлүнгөн каражаттарга товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууну уюштурууда, мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү сертификацияланган адистер тартылсын.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине:

КАДКда сатып алуулар бюджеттик каражаттардын эсебинен жүргүзүлгөндүктөн, бюджеттик каражаттарды пайдаланган жеке уюмдар тарабынан сатып алууларды жүргүзүү боюнча механизм иштеп чыгуу маселесин кароо сунушталат.

III. КАДКнын чарбалык эсептеги өндүрүштүк, коммерциялык ишмердик жүргүзүүчү ЖЧК, мекеме/ишканаларынын өз ара кошумча наркка салык (КНС) боюнча чегерүүлөрүн толук бюджеттин эсебинен компенсациялоо (бул боюнча Кыргыз Республикасынын Салык кодексинде бошотуу каралбаган болсо).

Аныкталды: Иштеп жүргөн көрүүсү жана угуусу боюнча майыптарды колдоо жана коргоо максатында, ошондой эле КАДКнын өндүрүштүк ишканаларындагы оор финансылык-экономикалык абалга байланыштуу, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2000-жылдын 27-августундагы № 243

“Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коомунун өндүрүштүк ишканаларын мамлекеттик колдоо жөнүндө” Жарлыгына ылайык, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө 2000-жылдан тартып жыл сайын республикалык бюджеттин чыгаша бөлүгүндө өзүнчө сап менен төмөнкү максаттарга каржылоо карап чыгуу тапшырылган:

- Кыргыз Республикасынын Салык кодексинде жеңилдик каралбаган салыктар жана жыйымдар боюнча өз ара эсептешүүлөр;
- Кыргыз Республикасынын Социалдык фонду аркылуу “көрүүсү жана угуусу боюнча иштеген майыптарга төлөмдөр” беренеси боюнча Социалдык фондго чегерүүлөр.

Аталган Жарлыктын талаптарын аткаруу максатында, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан жыл сайын КАДКнын ЖЧК-өндүрүштүк ишканалары үчүн республикалык бюджеттин чыгаша бөлүгүндө өзүнчө сап менен КНС жана Социалдык фондго төлөмдөр боюнча өз ара эсептешүүлөр үчүн каражат каралып келет.

Бул максатта республикалык бюджеттен КАДКга 2215 “Башка товарларды жана кызматтарды сатып алуу” беренеси боюнча ассигнование ачылып, 2018-2025-жылдары республикалык бюджеттен жалпы **287508,4 миң сом** каралып, толук каржыланган. Бул каражаттан:

- КНС боюнча компенсация төлөмдөрүнө кассалык чыгымдар 193 494,8 миң сомду түзгөн;
- Социалдык фондго төлөмдөр боюнча өз ара эсептешүүлөргө кассалык чыгымдар 94013,6 миң сомду түзгөн.

Анын ичинен 2018-2025-жылдар боюнча алганда:

- 2018-жыл: КНС – 19 232,7 миң сом, СФ төлөмдөр – 8 776,0 миң сом;
- 2019-жыл: КНС – 19 232,7 миң сом, СФ төлөмдөр – 8 776,0 миң сом;
- 2020-жыл: КНС – 20 239,7 миң сом, СФ төлөмдөр – 9 952,8 миң сом;
- 2021-жыл: КНС – 19 232,5 миң сом, СФ төлөмдөр – 8 776,0 миң сом;
- 2022-жыл: КНС – 21 695,5 миң сом, СФ төлөмдөр – 13 108,7 миң сом;
- 2023-жыл: КНС – 25 037,0 миң сом, СФ төлөмдөр – 13 693,8 миң сом;
- 2024-жыл: КНС – 43 287,0 миң сом, СФ төлөмдөр – 19 393,8 миң сом;
- 2025-жыл: КНС – 25 537,7 миң сом, СФ төлөмдөр – 11 536,5 миң сом.

“2215-берене” боюнча Кыргыз Республикасынын Борбордук казынасынан Казыналыктын аймактык бөлүмдөрүнө КНС салыгы боюнча (12%) каражаттар КАДКнын ишканаларынын (ЖЧКларынын) өтүнмөлөрүнө ылайык, алардын жайгашкан жериндеги Мамлекеттик салык кызматынын аймактык бөлүмдөрүнө которулат.

Ошондой эле, “2121-берене” боюнча Кыргыз Республикасынын Борбордук казынасынан аймактык казыналарга Социалдык фондго чегерүүлөрдү жабуу үчүн каражаттар которулуп келет.

Аталган КНС боюнча 2034,6 миң сом ашыкча төлөмдөр ишканалардын отчетторунда бюджет алдындагы кредитордук карыз катары көрсөтүлгөн, Социалдык фонд боюнча 947,1 миң сом дебитордук чыгымдарды жабууга республикалык бюджеттен ашыкча бөлүнгөн каражаттар болуп саналат.

КАДКнын Борбордук башкармалыгынын бухгалтериясы Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Казыналыгына КНС жана Социалдык фонд боюнча компенсация үчүн өтүмөлөрдү өздөрүнүн ЖЧК тарабынан берилген алдын ала болжолдуу маалыматтардын негизинде жөнөткөн.

Белгилей кетүүчү жагдай, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан берилген ассигнованиялар/каржылоолор министрликтин Казыналыгынын аймактык казына бөлүмдөрү аркылуу түз жүргүзүлүп, КАДКнын ЖЧКсынын эсеп/смету аркылуу өтпөйт.

Жогоруда белгиленгендей, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2000-жылдын 27-августундагы №243 Жарлыгына ылайык, КАДКнын өндүрүштүк ишканалары үчүн республикалык бюджеттин чыгаша бөлүгүндө салыктар жана жыйымдар боюнча өз ара эсептешүүлөр үчүн ассигнование каралган. Ошол эле учурда, бул каржылоолор Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги аркылуу бөлүнүп, компенсация Казыналык аркылуу жүргүзүлөт жана каражаттар түздөн-түз аймактык казына бөлүмдөрүнө түшөт, башкача айтканда ишканалардын өздөрүнө түшпөйт.

КАДК жетекчилиги көрүүсү жана угуусу боюнча мүмкүнчүлүгү чектелген мүчөлөрүн социалдык колдоо жана жумуш менен камсыздоо милдеттерин аткаргандыктан, өзүнө караштуу ЖЧК-ишканаларын КНС төлөөдөн бошотуу - маселесин кароону зарыл деп эсептейт.

Корутунду: 1991-жылдан баштап, социалисттик система кыйрап, базар экономикасына (рынок мамилелерине) өтүү этабы башталып, мурдагы советтик республикалар катарында Кыргызстан дагы пландуу экономикадан базар экономикасына өтүүдө оор экономикалык кризистерди баштан кечирген. Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан “иштеп жүргөн көрүүсү жана угуусу боюнча майыптарды колдоо жана коргоо максатында...”, ошондой эле КАДКнын өндүрүштүк ишканаларындагы оор финансылык-экономикалык абалга байланыштуу, 2000-жылдын 27-августундагы № 243 “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коомунун өндүрүштүк ишканаларын мамлекеттик колдоо жөнүндө” Жарлыгы кабыл алынып, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө жыл сайын республикалык бюджеттин чыгаша бөлүгүндө Салык боюнча жеңилдик каралбаган салыктар жана жыйымдар боюнча өз ара эсептешүүлөр, “көрүүсү жана угуусу боюнча иштеген майыптарга төлөмдөр” беренеси боюнча Социалдык фондго чегерүүлөр максаттарына каражат бөлүүнү карап чыгуу тапшырылган. Бул Жарлык арадан 26 жыл өтсө да колдонууда.

Бирок, аудит белгилейт: жыл сайын эле республикалык бюджеттен жеңилдик каралбаган салыктар жана жыйымдар боюнча эсептешүүлөргө, тагыраак айтканда КНС салыгына жана “көрүүсү жана угуусу боюнча иштеген майыптарга төлөмдөр” беренеси боюнча Социалдык фондго чегерүүлөргө ассигнование каралып, кайра эле бюджетке которулуусу кайталанып келет.

Жыйынтыгында, акыркы 2018-2025-жылдарда бюджеттик каражаттар рационалдуу пайдаланылбай, Мамлекеттик салык кызматынын республикалык бюджетке келип түшкөн кирешелери катары көрсөткүчтөрү жалпы **287 508,4**

миң сомду, анын ичинен: КНС боюнча компенсация төлөмдөрүнө 193 494,8 миң сомду жана Социалдык фонд боюнча өз ара эсептешүүлөр 94 013,6 миң сомду түзгөн.

Сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине:

КАДКнын өндүрүштүк ишканаларын (ЖЧКларын) кошумча нарк салыгынан бошотуу боюнча Кыргыз Республикасынын Салык кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү жана КАДКнын иштеп жаткан угуусу/көрүүсү боюнча тубаса майыптарын социалдык төлөмдөрдөн бошотуу маселелерин кароо сунушталат.

Аныкталды/корутунду: Жалпы 2018-2023-жылдарга КАДКга республикалык бюджеттен каржыланып, бирок калдык катары калып калган бюджеттик каражаттын жалпы суммасы 743,5 миң сомду түзгөн. Бул сумма 2025-жылдын 31-декабрындагы № 1125 төлөм тапшырыгы менен толук республикалык бюджетке чегерилген.

Сунуштама: Бюджеттен каржыланган каражаттардын өздөштүрүлбөй калган калдыгы жыл аягында республикалык бюджетке чегерилүүсү тийиш.

КАДКнын жалпы бухгалтердик эсебинин абалы жөнүндө

Аныкталды/корутунду: Ушул Отчетто белгиленгендей (4-бет) КАДКнын Уставы боюнча “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” көрүүсү жана угуусу боюнча майып жарандардын республикалык ыктыярдуу коомдук бирикмеси (уюму) болуп эсептелет жана мамлекеттин катышы/үлүшү жок.

Шайланма органдары:

- КАДКнын Төрагасы (төрайымы);
- Борбордук башкарманын коллегиясы;
- Курултай жогорку башкаруу органы болуп саналат.

КАДКнын уставына ылайык башкаруу органы - Борбордук башкармасы, КАДКнын негизи баштапкы уюмдары, ошондой эле юридикалык жак болуп эсептелбеген областтык (областтар аралык) уюмдары болуп саналат, алар юридикалык жак болуп эсептелбейт. КАДКнын карамагында чарбалык эсептин негизинде өндүрүштүк, коммерциялык же болбосо соода ишмердүүлүгүн жүргүзүү боюнча ыйгарым укуктарга ээ төмөнкү жоопкерчилиги чектелген коомдор (ЖЧК) жана мекемелер аракеттенишет:

1. “Бишкек окуу-өндүрүштүк ишканасы №1” ЖЧКсы (Бишкек ш.);
2. “Бишкек окуу-өндүрүштүк ишканасы №3” ЖЧКсы (Бишкек ш.);
3. “Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” коомдук бирикмесинин “Карек” ЖЧКсы (Бишкек ш.);
4. “Садовское окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Чүй областынын Москва району);
5. “Кант окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Кант ш.);
6. “Токмок окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Токмок ш.);
7. “Жалал-Абад окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Жалал-Абад ш.);
8. “Ош окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Ош ш.);

9. “Дыйкан” Түштүк окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Ош ш.);
10. “Каракол окуу-өндүрүштүк ишканасы” ЖЧКсы (Каракол ш.);
11. “Орбита” эс алуу пансионаты (Ысык-Көл району, Бостери айылы);
12. “Медикос медициналык борбору” (Бишкек ш.).

Ошол эле учурда, Кыргыз Республикасынын Президентинин аракеттеги жарлыгынын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтомдорунун негизинде:

- КАДКнын адистештирилген китепканасынын бардык чыгымдарын толук каржылоого жана аны атайын адабияттар менен камсыз кылууга;

- көрүү жана угуу жагынан майыптар үчүн тифлоприборлорду жана сурдотехникалык каражаттарды жыл сайын сатып алууга;

- КАДКнын чарбалык эсептин негизинде өндүрүштүк, коммерциялык ишмердик жүргүзүүчү мекеме/ишканаларынын өз ара кошумча наркка салык (КНС) боюнча чегерүүлөрүн толук бюджеттин эсебинен компенсациялоо, бул боюнча Кыргыз Республикасынын Салык кодексинде бошотуу каралбаган болсо;

- ошондой эле чарбалык эсептин негизинде өндүрүштүк, коммерциялык ишмердик жүргүзүүчү мекеме/ишканаларында эмгектенүүчү Кыргыз Республикасынын Социалдык фонду аркылуу “иштеп жаткан, көрүү жана угуу жагынан майыптарга төлөмдөр” чыгымдар беренеси менен Социалдык фондуна чегерүүлөр боюнча олуттуу республикалык бюджеттен каржыланып келет.

Бирок, КАДКнын жетекчилиги “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарына ылайык, бухгалтердик эсептин жана отчеттуулук системасынын ишин камсыз кылуу, анын туунду ишканалары-ЖЧКлардын финансылык-чарбалык иши боюнча да ички көзөмөлдүн абалынын тууралыгы жөнүндө бир беткей пикир билдирүүгө мүмкүндүк бере турган көлөмдө зарыл бухгалтердик жана статистикалык маалыматтар менен толук камсыз кылуу максатында, КАДКнын азыркы колдонуудагы “Бухгалтердик эсеп саясатына”, МСБУ (бухгалтердик эсептин эл аралык стандарты) жана МСФО (финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарты) боюнча киргизилген өзгөртүүлөрдү эске алуу менен толуктоолорду сунуштайт.

Сунуштама:

КАДК Башкармалыгына:

- “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарынын сакталышын камсыз кылуу жана ЖЧК туунду ишканаларынын финансылык эсепке алуу саясатын толуктап карап чыгуу;

- КАДКнын туунду ишканаларында реалдуу убакыт режиминде Кыргызстандын ишканалары үчүн бухгалтердик эсептин жалпы автоматташтырылган системасын түзүү маселесин кароо;

- КАДКнын ишин, Кыргыз Республикасынын Корпоративдик башкаруу кодексине ылайык, бухгалтердик эсептин инструменттерин колдонуу менен коомду узак мөөнөттүү туруктуу өнүктүрүүгө жана анын рыноктук наркын жогорулатууга багытталган коомдордун ишинин негизги принциптеринин сакталышы менен уюштуруу сунушталат.

**Кыргыз Республикасынын Президентинин аппаратына, Кыргыз
Республикасынын Эсептөө палатасынын дарегине келип түшкөн арыз/
кайрылуулар боюнча**

Белгилей кетүүчү жагдай, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын дарегине Кыргыз Республикасынын Президентинин администрациясынан 2025-жылдын 2-июлундагы № Б-5690, Кыргыз Азиздер жана дүлөйлөр коомунун борбордук башкармалыгынын текшерүү комиссиясынын мүчөсү Бекмуратов Жеңишбектин арызы тиркелип, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын ыйгарым укуктарынын алкагында тийиштүү иликтөө иштерин жүргүзүп, мыйзамдуу чараларды көрүү боюнча кат келип түшкөн.

Андан тышкары, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын төрагасынын жана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин даректерине 5 жарандын атынан 2016-2025 жылдар аралыгында КАДК бирикмесине аудиттик текшерүү жүргүзүп берүү жөнүндө 2025-жылдын 24-декабрындагы кириш № 01-19/77 расмий суроо келип түшкөн.

“Кыргыз азиздер жана дүлөйлөр коому” коомдук бирикмесинин менчик формасы жеке менчик болгондуктан, бул аудит 2018-2015-жылдарда республикалык бюджеттен бөлүнгөн каражаттардын пайдаланылышы боюнча Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын компетенциясынын алкагында гана жүргүзүлгөн.

**Кыргыз Республикасынын
Эсептөө палатасынын
аудитору**

З.А. Сатаев